

Ірена ГОРБАТЕНКО,
здобувач ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю «Правоохоронна діяльність»
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри поліцейського права
Національної академії внутрішніх справ
Яніна КВІТКА

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Незважаючи на широкомасштабне вторгнення російської федерації в Україну, проблема вчинення домашнього насильства лишається розповсюдженою, а боротьба із цим явищем не втрачає своєї актуальності. Війна, як і будь-яка екстремальна ситуація, лише загострює проблеми людей, які були й до цього. За 8 місяців 2023 року до поліції надійшло 192189 звернень про вчинення домашнього насильства, складено 106505 адміністративних протоколів за статтею 173-2 КУпАП.

На меті є удосконалення правового регулювання притягнення до адміністративної відповідальності за вчинення домашнього насильства.

У червні 2022 року Верховною Радою України було прийнято закон «Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами». Відповідно до положень даного Закону, Україна прийняла на себе низку зобов'язань щодо приведення своїх нормативно-правових актів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі тощо у відповідність до ратифікованих положень Конвенції, в тому числі щодо належного розслідування фактів насильства, притягнення кривдників до передбаченої законом відповідальності [2].

На сьогоднішній день адміністративна відповідальність за вчинення домашнього насильства передбачена статтею 173-2 КУпАП і настає за вчинення наступних діянь: вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування [1].

Відповідно до чинних норм КУпАП, за вчинення домашнього насильства передбачені такі види стягнення, як штраф у розмірі від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

або громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин, або адміністративний арешт на строк до десяти діб. В той час, за повторне, протягом року вчинення домашнього насильства, передбачено штраф у розмірі від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб [1].

Проаналізуємо судову практику. Наприклад, за даними Державної судової адміністрації України, за 2019 рік на розгляді в судах перебувало 112 964 справи за вчинення правопорушення, передбаченого статтею 173-2 КУпАП. Адміністративне стягнення за результатами розгляду накладено на 50 580 осіб. Найбільш поширеною санкцією, що застосовується до кривдників, відповідно до судової статистики, є штраф. Так, судами було винесено 44091 рішення про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу, що складає більше 87 % від загальної кількості накладених стягнень за дане правопорушення. Набагато менш поширеним покаранням є громадські роботи - 4859 (9,6 %). Частка адміністративного арешту серед накладених стягнень складає лише близько трьох відсотків (1611 адміністративних стягнень) [3].

Адміністративний арешт - це найсуворіший вид адміністративного стягнення, що застосовується лише у виняткових випадках за окремі види адміністративних правопорушень на термін до 15 діб і полягає у триманні правопорушника в ізоляції від суспільства. Непоодинокі випадки коли судді встановлюють термін адміністративного арешту за вчинення домашнього насильства 1-3 доби що, на наш погляд, є недостатнім.

Слід зазначити, що санкції статті 173-2 КУпАП не завжди можуть виконувати належну карну функцію адміністративної відповідальності, а покарання бути ефективними, пропорційними. Враховуючи, що серед найпоширеніших видів стягнень, що застосовується за вчинення домашнього насильства у майже 90% випадків є штраф, а кількість звернень з приводу вчинення домашнього насильства зростає, можна стверджувати, що застосування такого виду покарання є неефективним. Адже така міра, породжує негативні наслідки майнового характеру, передусім, для постраждалої особи, лягає тягарем на родину в цілому.

З метою забезпечення можливості суддям обирати найбільш дієве для конкретного правопорушника стягнення пропонуємо в частині 1 статті 173-2 КУпАП *замість або адміністративний арешт на строк до десяти діб замінити на або адміністративний арешт*

на строк десять діб, в частині 2 зазначеної статті необхідно замість або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб замінити на або адміністративний арешт на строк п'ятнадцять діб. Ще одним видом покарання за вчинення правопорушення, передбаченого статтею 173-2 може стати адміністративне стягнення у вигляді виправних роботи на строк до одного місяця з відрахуванням двадцяти процентів заробітку.

Список використаних джерел

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

2. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція)». URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1599507>

3. Пояснювальна записка до проекту Закону України від 01.08.2020 №3908 - Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за вчинення домашнього насильства. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/GI02881A>

Анна ГРИНЮК,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

доктор філософії, старший викладач
кафедри поліцейського права

Національної академії внутрішніх справ

Неля ЛЯХ

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ: ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ

Державна політика у сфері запобігання та протидії домашньому насильству є невід'ємною складовою суспільної відповідальності та розвитку громадянського суспільства. Засади формування та удосконалення цієї політики визначаються комплексом соціальних, економічних та правових принципів, спрямованих на забезпечення безпеки, прав та гідності кожного члена сім'ї. На законодавчому рівні